

Sygn. akt: III AUa 1134/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Szybka (spr.)

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska

SSA Janina Kacprzak

Protokolant: st.sekr.sądowy Kamila Tomasik

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2014 r. w Łodzi

sprawy **Z. Ż.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o przeliczenie emerytury,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 15 kwietnia 2013 r., sygn. akt: VIII U 645/12,

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1134/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 stycznia 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał Z. Ż. prawo do emerytury od 1 grudnia 2011r. Wysokość emerytury obliczona została na podstawie art. 183 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, tj. 55% emerytury obliczono na podstawie art. 53 i 45% obliczono na podstawie art. 26. Emerytura wyniosła 1914,30 zł miesięcznie.

Drugą decyzją z 25 stycznia 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał Z. Ż. prawo do emerytury od 1 grudnia 2011r. Wysokość emerytury obliczona została na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Emerytura wyniosła 2049,22 zł miesięcznie i podlegała wypłacie jako świadczenie korzystniejsze.

Odwołanie od obu decyzji wniósł Z. Ż.. Na rozprawie w dniu 19 marca 2013r. wnioskodawca reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika cofnął odwołanie od decyzji z 25 stycznia 2012r. ustalającej wysokość emerytury na podstawie art. 26 ustawy.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2013r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie od decyzji z dnia 25 stycznia 2012r., którą Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał prawo do emerytury od 1 grudnia

2011r. i wysokość emerytury obliczył na podstawie art. 183 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (pkt 1 wyroku) oraz umorzył postępowanie w pozostałej części.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach:

Z. Ż. urodził się (...) Decyzją z dnia 26 czerwca 1997r. organ rentowy przyznał mu prawo do renty od 29 maja 1997r. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia organ rentowy przyjął wynagrodzenie stanowiące podstawę wymiaru składek z 8 lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1980r. do 31 grudnia 1987r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 79,11%. Decyzją z dnia 5 listopada 2007r. ZUS przeliczył rentę w ten sposób, że do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia organ rentowy przyjął wynagrodzenie stanowiące podstawę wymiaru składek z 8 lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1981r. do 31 grudnia 1988r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 113,59%. W okresie od 1 lipca 1997r. do 30 listopada 2011r., Z. Ż. z przerwami pracował. Decyzją z dnia 27 października 2008r. ZUS ustalił kapitał początkowy na kwotę 159272,63 zł, a kolejnymi decyzjami z dnia 16 i 18 stycznia 2012r. ZUS ustalił kapitał początkowy na kwotę 178111,89 zł. W dniu 11 lipca 2012r. Z. Ż. wniósł o przeliczenie kapitału początkowego z uwzględnieniem pełnych wynagrodzeń za wszystkie okresy przepracowane w 1980 i 1989 roku. Decyzją z dnia 3 września 2012r. organ rentowy odmówił ponownego ustalenia kapitału początkowego, bowiem za rok 1980 przyjął kwotę 19 541 zł wskazaną w legitymacji ubezpieczeniowej wnioskodawcy i Ł. kwota wynagrodzenia za ten rok wyniosła 58 991 zł. Odnośnie wynagrodzenia za rok 1989, organ rentowy wskazał, że zostało uwzględnione wynagrodzenie z (...) w kwocie 441 679 zł., wynagrodzenie z (...) w kwocie 880 869 zł., wynagrodzenie z Przedsiębiorstwa im. (...). W. w Z. w kwocie 382 812 zł. oraz wynagrodzenie z Przedsiębiorstwa Handlu Zagranicznego (...) w kwocie 88 609 zł. Łącznie za rok 1989 ZUS przyjął wynagrodzenie w kwocie 1 793 969 zł. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 10 lat, tj. 1980-1989 wyniósł 106,24%, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 lat wyniósł 74,07%. Wskaźniki te są niższe niż obecny wskaźnik, który wynosi 113,59%. Od decyzji z dnia 3 września 2012r. wnioskodawca odwołał się do sądu, a następnie cofnął odwołanie i Sąd Okręgowy prawomocnie umorzył postępowanie. Wnioskodawca po otrzymaniu renty pracował przez 30 miesięcy. Po przyznaniu emerytury już nie pracował. Decyzją z dnia 25 stycznia 2012r. ZUS przyznał wnioskodawcy emeryturę, a wysokość jej obliczył na podstawie art. 183 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Od 1 marca wysokość emerytury wynosi 1914,30 zł. Wyplata podlega zawieszeniu, ponieważ drugą decyzją z dnia 25 stycznia 2012r. ZUS przyznał emeryturę i obliczył emeryturę na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wysokość emerytury wyniosła 2049,22 zł. i jest wyższa niż obliczona na podstawie art. 183.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał odwołanie za bezzasadne. Powołał się na treść art. 183 ust. 3, art. 21 ust. 1, 2 i 3, art. 53 oraz art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i doszedł do przekonania, że zaskarżona decyzja jest prawidłowa. Stwierdził, że kwestią sporną była ostatecznie okoliczność, czy wobec wnioskodawcy, który miał ustalone wcześniej prawo do renty i po tej dacie podlegał trzydziści miesięcy ubezpieczeniu społecznemu, uwzględnia się kwotę bazową obowiązującą w dacie złożenia wniosku o emeryturę zarówno do obliczenia części socjalnej jak i części stażowej emerytury. Rozstrzygając tę kwestię Sąd Okręgowy podzielił stanowisko zawarte w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 września 2009r. w sprawie I UZP 6/09 zgodnie, z którym kwotę bazową obowiązującą w dacie złożenia wniosku o emeryturę przez osobę mającą ustalone prawo do wcześniejszego świadczenia, która podlegała co najmniej trzydziści miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, uwzględnia się tylko do obliczenia części socjalnej później ustalonej emerytury. W zaskarżonej decyzji ZUS zastosował prawidłowo nową kwotę bazową z daty złożenia wniosku o emeryturę tylko do części socjalnej, natomiast w części dotyczącej obliczenia emerytury na podstawie art. 26 decyzja ZUS nie była kwestionowana. O umorzeniu postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 203 par. 1 kpc. W związku z art. 469 kpc.

Apelację od powyższego wyroku wniósł Z. Ż. domagając się zmiany zaskarżonego wyroku i uwzględnienia odwołania od decyzji (...) oraz zasądzenia kosztów postępowania za obie instancje, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Skarżący zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych polegający na niewłaściwym przyjęciu do obliczenia podstawy wymiaru świadczenia kwoty bazowej obowiązującej w dacie przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy, co z kolei skutkowało przeliczeniem przez organ rentowy emerytury w sposób mniej korzystny.

W uzasadnieniu powołał się na przepis art. 53 ust. 3 i 4 w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2004r. Podniósł, że aktualność straciła uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2002r. (III UZP 7/02). Wskazał, że „uwzględnienie kwoty bazowej z dnia składania wniosku o świadczenie – oprócz sytuacji 30 miesięcznego podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub emerytalnemu i rentowym - możliwe jest zatem wyłącznie w razie obliczenia wysokości emerytury od podstawy wymiaru ustalonej na nowo w myśl art. 15 (art. 21 ust. 1 pkt 2).” Powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2005r. (II UZP 3/05), w której „stwierdzono, że wystarczające do obliczenia podstawy wymiaru emerytury na nowo jest wskazanie we wniosku o to świadczenie tych samych 20 lat kalendarzowych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, które zostały przyjęte do obliczenia podstawy wymiaru uprzednio pobieranej renty.” Przytoczył też uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2008r. (I UZP 1/08). Zgodnie z ustalonym w sprawie stanem faktycznym „prawidłowo ustaloną kwotą bazową jest kwota 2822,66 zł, z 2011r., a nie błędnie 985,32 z bazy rentowej.”

Sąd Apelacyjny ustalił:

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury obliczony z 20 najkorzystniejszych lat wybranych z całego okresu ubezpieczenia wyniósł 74,55%. Najkorzystniejsze lata, to: 1970, 1972, 1980 - 1991, 1993 - 1995, 2008 - 2010. Wysokość emerytury obliczonej na podstawie art. 53 przy zastosowaniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 74,55% i kwoty bazowej w wysokości 2822,66 zł obowiązującej w dacie złożenia wniosku o emeryturę, wynosi 1713,17 zł. Wysokość emerytury obliczonej na podstawie art. 183 wynosi 1864,39 zł i jest niższa od emerytury pobieranej, a obliczonej na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. (2049,22 zł)

(dowód: pismo organu rentowego k. 173 akt sprawy).

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu albowiem Sąd Okręgowy wydał trafne rozstrzygnięcie.

Jak wynika z treści apelacji, skarżący domaga się aby do ustalenia podstawy wymiaru emerytury, obliczanej na podstawie art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przyjąć kwotę bazową obowiązującą w dacie złożenia wniosku o emeryturę, czyli kwotę bazową obowiązującą w 2011r. i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z renty w wysokości 113,59%. Uzasadniając swoje stanowisko apelujący powołuje orzecznictwo Sądu Najwyższego, które jego zdaniem potwierdza trafność jego stanowiska.

Stan faktyczny sprawy nie jest sporny. Wynika z niego, że Z. Ż. pobierał od 1997r. rentę z tytułu niezdolności do pracy. Podstawa wymiaru renty ustalona była z wynagrodzeń z 8 lat, tj. z wynagrodzeń uzyskanych w latach 1981 - 1989. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 113,59%. Decyzją z dnia 27 października 2008r. organ rentowy ustalił Z. Ż. kapitał początkowy, który po przeliczeniu decyzjami z dnia 16 i 18 stycznia 2012r., ostatecznie wyniósł kwotę 178 111,89 zł. W listopadzie 2011r. Z. Ż. złożył wniosek o emeryturę. W rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy wydał w dniu 25 stycznia 2012r. dwie decyzje. Jedną o numerze (...) przyznającą emeryturę i obliczającą jej wysokość na podstawie art. 183 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz drugą o numerze (...) przyznającą emeryturę i obliczającą jej wysokość na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Apelacja, co wynika z jej treści, nie kwestionuje rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 2 wyroku umarzającego postępowanie co do decyzji o numerze (...). Odnośnie do decyzji o numerze (...) skarżący uważa, że całość emerytury obliczona na podstawie art. 53 powinna być obliczona od kwoty bazowej obowiązującej w listopadzie 2011r., a nie tylko część socjalna.

Odnosząc się do zarzutu apelującego stwierdzić należy, że zgodnie z treścią art. 183. ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, emerytura przyznana na wniosek osoby ubezpieczonej urodzonej po dniu 31 grudnia 1948 r., która osiągnęła wiek uprawniający do emerytury w roku kalendarzowym 2011, wynosi:

1)55% emerytury obliczonej na podstawie art. 53 oraz

2)45% emerytury obliczonej na podstawie art. 26.

Wnioskodawca cofnął odwołanie od decyzji ustalającej wysokość emerytury na podstawie art. 26 ustawy, co oznacza, że wysokość emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest w ocenie apelującego prawidłowa, niekwestionowana, a co za tym idzie ma pełne zastosowanie do obliczenia emerytury na podstawie art. 183, skoro emerytura obliczona na podstawie art. 183 składa się w 45% z emerytury obliczonej na podstawie art. 26. W sporze zatem pozostaje ta część emerytury obliczonej na podstawie art. 183, która wynosi 55% emerytury obliczonej na podstawie art. 53. Zgodnie z treścią art. 53 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS emerytura wynosi:

1) 24% kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz

2) po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,

3) po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych

W myśl ustępu 3 emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury.

Zgodnie z ustępem 4 przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Ust. 5 stanowi, że przepisy ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio, jeżeli podstawę wymiaru emerytury stanowi podstawa wymiaru emerytury przyjętej do obliczenia świadczenia przedemerytalnego.

Z. Ż., jako osoba pobierająca rentę, mógł mieć zgodnie z art. 21 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, obliczoną podstawę emerytury albo z renty, albo na nowo. Tylko obliczenie podstawy na nowo uprawniało do zastosowania do całego świadczenia nowej kwoty bazowej. Art. 21 ust. 1 stanowi, że podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, stanowi:

1) podstawa wymiaru renty - w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do renty, z zastrzeżeniem art. 15 ust. 5, albo

2) podstawa wymiaru ustalona na nowo w myśl art. 15.

W myśl art. 15. ust. 1 podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

W myśl zaś art. 15 ust. 6 na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Zgodnie z art. 16 przy ustalaniu kolejnych 10 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1 przyjmuje się lata kalendarzowe następujące bezpośrednio po sobie, chociażby ubezpieczony w niektórych z tych lat przez okres roku lub w okresie krótszym niż rok nie pozostawał w ubezpieczeniu. W myśl art. 15 ust. 4 pkt 4 w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty mnoży się przez wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury kwotę bazową, o której mowa w art. 19. Kwota bazowa, o której mowa w art. 19 wynosi 100% przeciętnego wynagrodzenia pomniejszonego o potrącone od ubezpieczonych składki na ubezpieczenia społeczne, określone w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, w poprzednim roku kalendarzowym.

W odniesieniu do wnioskodawcy zastosowanie przepisu art. 15 ust. 1 (i nowej kwoty bazowej) wymagało ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia z kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę, czyli z 10 kolejnych lat mieszczących się w przedziale 2010 – 1991. W tym okresie wnioskodawca pobierał rentę i pracował uzyskując jednak wynagrodzenie niższe niż w okresie poprzedzającym pobieranie renty. Z wyliczenia organu rentowego znajdującego się na k. 173 wynika, że w przedziale lat 1991-2010 najkorzystniejszy roczny wskaźnik wyniósł 52,59%. Prowadzi to do jednoznacznego wniosku, że emerytura obliczona na podstawie art. 15 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS byłaby świadczeniem mniej korzystnym niż obliczona na podstawie art. 26 i art. 15 ust. 6. Zastosowanie mógł mieć bowiem także art. 15 ust. 6, który także uprawniałby do obliczenia wszystkich składników emerytury przy zastosowaniu nowej kwoty bazowej. W toku postępowania apelacyjnego organ rentowy dokonał hipotetycznego obliczenia emerytury na podstawie art. 15 ust. 6 i przy zastosowaniu nowej kwoty bazowej. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 lat wyniósł 74,55%, a emerytura obliczona z tym wskaźnikiem i przy zastosowaniu nowej bazowej do wszystkich składników emerytury, okazała się niższa niż obliczona podstawie art. 26, choć wyższa niż obliczona z podstawy renty. Jest zatem oczywiste, że wypłacie podlega nadal emerytura ustalona na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Obowiązujący przepis prawa, art. 53 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nie pozwala na obliczeniu emerytury z renty przy zastosowaniu do wszystkich składników emerytury nowej kwoty bazowej. Nie ma więc prawnej możliwości obliczenia emerytury wnioskodawcy na podstawie art. 53 w taki sposób aby przyjąć wskaźnik wysokości podstawy z renty, tj. 113,59% i kwotę bazową obowiązującą w listopadzie 2011r. i przy zastosowaniu tych parametrów obliczyć część stażową i socjalną emerytury. Art. 53 ust. 3 stanowi bowiem, że emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 (renta), oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury.

W przypadku, gdy emerytura jest ustalana z renty, to jedynie w razie podlegania ubezpieczeniu po przyznaniu prawa do renty przez co najmniej 30 miesięcy, ustawodawca przyznał ubezpieczonemu prawo do obliczenia części socjalnej emerytury przy zastosowaniu nowej kwoty bazowej. Dokonując obliczenia wysokości emerytury na podstawie art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, organ rentowy prawidłowo zastosował więc obowiązujące przepisy prawa, co jednoznacznie wynika z zaskarżonej decyzji jak i z hipotetycznego obliczenia znajdującego się na k. 173 akt sprawy.

Przywołane przez skarżącego w apelacji orzeczenia Sądu Najwyższego i stanowisko doktryny potwierdzają zasadność zarówno zaskarżonej decyzji ZUS, jak i zasadność zaskarżonego wyroku Sądu I instancji. Powołana przez apelującego uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2008r. nie ma w sprawie zastosowania albowiem odnosi się do stanu faktycznego, w którym ubezpieczona spełniła warunek określony w art. 110 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Z materiału dowodowego sprawy wynika, że Z. Ż. tego warunku nie spełnił. (por. Uchwałę Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 10 września 2009 r., I UZP 6/09, OSNP 2010/5-6/72).

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc apelację oddalił.